

Den første sag på dagsordenen var:

1) Tredje behandling af lovforslag nr. L 214 B: Forslag til lov om ændring af lov om retsforholdet mellem arbejdsgivere og funktionærer og lov om værnepligtslov og om orlov til FN-tjeneste m.v. (Ændring af timegrænse).

Af arbejdsministeren (Ove Hygum).
(Fremsat 29/3 2001. Første behandling 19/4 2001. Betænkning 23/5 2001. Anden behandling 29/5 2001. Tillægsbetænkning 29/5 2001).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 59 stemmer (S, SF, RV og EL) mod 52 (V, KF, DF, CD, KRF, Mogens Andreasen (UP), Kim Behnke (UP) og Frank Dahlgard (UP)).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Tredje behandling af lovforslag nr. L 143: Forslag til lov om ændring af lov om erstatningsansvar, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og lov om afgift af ansvarsforsikringer for motorkøretøjer m.v. (Revision af regler om erstatning for personskade m.v. samt nedsættelse af afgiften af ansvarsforsikringer for motorkøretøjer m.v.).

Af justitsministeren (Frank Jensen).
(Fremsat 10/1 2001. Første behandling 1/2 2001. Betænkning 10/5 2001. Anden behandling 23/5 2001).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 115 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Tredje behandling af lovforslag nr. L 194: Forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven. (Hæleri og anden efterfølgende medvirken samt IT-efterforskning).

Af justitsministeren (Frank Jensen).
(Fremsat 21/3 2001. Første behandling 17/4 2001. Betænkning 17/5 2001. Anden behandling 23/5 2001).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Birthe Rønn Hornbech (V):

Vi har i betænkningen til dette lovforslag anført, at Venstres folketingsgruppe ville redegøre for holdningen her ved tredjebehandlingen.

Det ligger jo sådan, at Venstres folketingsgruppes medlem af Retsudvalget på gruppens vegne har stillet en række ændringsforslag i denne sag. Det drejer sig om de såkaldte masteoplysninger.

Vi har været meget kritiske over for hele dette fænomen. Vi har været stærkt imod, at de betingelser, som blev opstillet i retsplejeloven, var så diffuse. Vi har ønsket flere af reglerne afskaffet og andre mere præciseret.

Det er der ikke flertal for her i Folketinget, og vi må altså også erkende, at vi med vores stemme ikke vil kunne stemme dette lovforslag ned.

Jeg vil godt sige noget til justitsministeren, som jo også har været tidligere forskningsminister og er godt inde i disse ting og også interesserer sig for disse ting. Jeg er meget ked af lovforslaget, og jeg vil sådan set også revse ministeren lidt. Det lovforslag kom meget sent, og vi er meget kede af, at vi ikke har kunnet få en mere

principiel diskussion om forholdet mellem stat og borgere og hele dette overvågningsfænomen; teknologiens muligheder for at overvåge borgerne.

Jeg tror ikke, ministeren har noget imod, at vi tager den diskussion op igen senere, og det er præcis, hvad vi vil gøre på et bredere grundlag end blot indgreb i borgernes retssikkerhed efter retsplejeloven. Så den sag er altså ikke afsluttet.

Der er forskellige vurderinger i Venstres folketingsgruppe af, hvordan vi så skal stemme her ved tredjebehandlingen. Nogle finder, at denne del af lovforslaget er så helt afgørende, at de må stemme imod det samlede lovforslag. Andre mener, at elementet om udvidelse af gerningsindholdet i straffelovsbestemmelserne medfører, at man stemmer for, for nu har vi i første omgang gjort, hvad vi kunne, uden at vi kunne samle det flertal, der skulle til for at få vore ønsker gennemført.

Jeg kan sige, at det nok bliver flertallet i folketingsgruppen, der stemmer for lovforslaget, men de fleste af dem, og i hvert fald jeg selv, kan jeg godt sige til ministeren, stemmer for lovforslaget med meget blandede følelser. Jeg vil da egentlig være glad for, hvis ministeren i dag i forhold til lovforslaget ville sige her fra Folketingets talerstol: Jamen ministeren er enig i, at det er nogle grundlæggende principper, vi her diskuterer, og der er grund til at fortsætte den samtale.

Ministeren har jo i lovforslaget skrevet, at de indgreb, der bliver gjort over for lovlydige borgere, ikke er særlig indgribende. Jo, og ministeren har jo også selv i svarene i Retsudvalget erkendt, at det, man her gør indgreb i, jo ikke blot er, om nogen har en mobiltelefonen tændt, nej, teknologien gør jo, at man også ved, hvor de pågældende borgere har været. Det er jo et indgreb i den grundlovssikrede personlige frihed, et indgreb i lokalfriheden, at man i den grad kan overvåge borgernes gøren og laden.

Det skal selvfølgelig afvejes over for det princip, som jo også er meget afgørende for Venstres folketingsgruppe, nemlig retshåndhævelsesprincippet. Vi vil naturligvis have forbrydelser opklaret, men balancen går altså dér, hvor man spørger: Hvilke indgreb skal det medføre over for lovlydige borgere? Der synes vi altså, at dette forslag går for vidt.

Men som sagt, ud fra en samlet vurdering er vi nogle, der med meget blandede følelser stemmer for, og andre stemmer imod. De vil selv yderligere begrunde det herfra.

Søren Søndergaard (EL):

Forslaget om øget adgang til telemastaflytning er efter Enhedslistens opfattelse et led i en udvikling, hvor menneskers mulighed for at færdes uhindret og uden at blive kontrolleret hele tiden indskrænkes.

Denne udvikling fortsætter tilsyneladende i takt med den teknologiske udvikling, uden at der sker nogen principielle overvejelser over, hvor grænsen for overvågning går.

Således har Teknologirådets konsensuskonference om elektronisk overvågning i november 2000 ikke sat sig nogen spor i den politiske debat eller i det her forslag.

Her blev behovet for en mere generel diskussion om, hvilket samfund vi er ved at skabe med den stærkt stigende anvendelse af elektronisk overvågning, rejst igen og igen, men et flertal i Folketinget er åbenbart indstillet på bare at fortsætte derudad.

De konkrete konsekvenser af det her forslag er uoverskuelige. Forslaget kan i sin yderste konsekvens føre til, at almindeligt politiarbejde, hvor forbrydelser efterforskes med henblik på at fremlægge beviser i retten, erstattes med et større eller mindre antal mennesker, der skal mødes med et krav om, at de skal kunne bevise, hvor de har været, og hvad de har fortaget sig på det sted.

I praksis kan det i sidste ende føre til, at bevisbyrden vendes om. Forslaget lægger op til, at mennesker kan registreres, uden at de får det at vide, heller ikke efter at en forbrydelse er blevet opklaret.

Det sker primært med henvisning til, at det vil være forbundet med store praktiske omkostninger at oplyse de pågældende om, at de er blevet registreret. Det er efter vores opfattelse en helt uacceptabel begrundelse. Det fører os ud på en alvorlig retspolitisk glidebane, hvis sådanne indgreb i det enkelte menneskes rettigheder kan ske med henvisning til praktiske vanskeligheder. Man må stille spørgsmålet: Hvad bliver det næste? Det er der ikke nogen afklaring af.

Derudover er effekterne af forslaget tvivlsomme. Alvorlige forbrydelser, der begås som led i organiseret kriminel virksomhed, vil næppe kunne opklares ved hjælp af denne metode.

Teknisk set er det forholdsvist enkelt for de kriminelle at beskytte sig mod afsløring ved registrering af telefonsamtaler, som føres via sendemaster. Så bliver det kun amatørerne, man kan få ram på, og de efterlader sig i forvejen som oftest en masse spor.

Til gengæld bliver det nemt for kriminelle at sprede falske spor ved at købe mobiltelefoner eller taletidskort i andres navn ved hjælp af et falsk, stjålet, fundet eller købt sygesikringsbevis.

Teknisk set er der mange vanskeligheder ved at bruge oplysningerne fra sendemasterne. Det er i udvalgsarbejdet blevet dokumenteret, at der ikke er nogen sikkerhed for, at samtalerne går via den nærmeste sendemast.

Anvendelsen af det her redskab risikerer altså at føre politiets efterforskning væk fra de skyldige i forbrydelsen og over på andre. Det vil være til gene for disse mennesker og til skade for efterforskningen.

Alt i alt er det her et farligt forslag. Det er et forslag, der fører i en forkert retning. Det er et forslag, der skaber flere problemer, end det løser, og Enhedslisten ønsker at stemme imod.

(Kort bemærkning).

Henrik Sass Larsen (S):

Inden debatten udvikler sig til, at det her er et spørgsmål om overvågning og et spørgsmål om, at alle retssikkerhedsprincipper brydes, vil jeg gerne sige følgende:

Det her er jo et meget begrænset mandat, man giver lige præcis til at opklare alvorlige forbrydelser, hvor de mennesker, som måtte befinde sig på en sådan liste, rent faktisk får beskikket en advokat, som varetager deres forpligtelser i fællesskab.

Det vil sige, at det her jo ikke er en glidebane. Der er ikke tale om overvågning. Det er et praktisk redskab til at opklare alvorlige forbrydelser, og det er der jo ingen grund til at vi skulle stille os i vejen for.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Hver eneste gang, der er kommet et nyt overvågningsskridt, er det blevet begrundet med, at dette i sig selv er et begrænset skridt. Og det er sikkert rigtigt, at det hver eneste gang er et begrænset skridt.

Men det, der er interessant, og det var det, Teknologirådets konsensuskonference gjorde, er at kigge på: Hvad er den samlede udvikling? Det er det, vi forgæves har efterlyst en holdning til hos Socialdemokratiet.

Hvad er det for et samfund, vi er ved at opbygge? Den holdning og det svar fik vi heller ikke i den korte bemærkning fra den socialdemokratiske ordfører.

Formanden:

Hr. Helge Adam Møller som ordfører.

Helge Adam Møller (KF):

Den konservative folketingsgruppe kan stemme for det her forslag, og det kommer jo ikke som nogen overraskelse. Det sagde vi allerede for halvanden måned siden, da vi behandlede det første gang.

Men jeg vil godt nævne noget, for jeg tror faktisk, at der er nogle, der måske ikke er helt klar over, hvad det drejer sig om. Lad mig tage et helt praktisk eksempel:

Jeg tror, de fleste kan huske, at præsident Clinton besøgte Danmark for et par år siden. Han holdt et stort møde nede på Nytorv, og han var rundt andre steder i København. Hvis der i forbindelse med præsidentens besøg i Danmark var blevet begået et attentat mod ham – og det måske endda var lykkedes – så havde det jo været naturligt, at politiet havde sat alle ressourcer ind på at finde gerningsmændene.

Hvis det alligevel ikke umiddelbart lykkedes, ville det vel være naturligt at spørge: Kan vi få at vide, hvilke mennesker der har været inden for en radius af eksempelvis 500 m fra Nytorv en halv times tid, før attentatet skete, og hvem har haft deres mobiltelefoner tændt og åbnet og talt i dem? For deriblandt har vi sandsynligvis gerningsmændene.

Det ville efter den eksisterende lov have været umuligt. Politiet kunne ikke have fået oplysninger om, hvem der havde været i området og dermed måske de sandsynlige kriminelle.

Men hvad kunne politiet have fået uden dommerkendelse? Hvis der var et enkelt vidne, der havde set en sort stationcar med fire mistænkeligt udseende mænd 500 m fra Nytorv og kunne huske, at nummerpladen på den sorte stationcar startede med begyndelsesbogstaverne SR, så kunne politiet uden at spørge domstolene og med den praksis, der har været i Danmark i de sidste 50 år, være gået ind i Centralregisteret for Motorkøretøjer og fundet ud af, at der findes 2.500 vogne, der har den beskrivelse, og så kunne de have gået ud og afhørt samtlige 2.500 danskere for at finde ud af, om de havde været i nærheden af Nytorv og måske havde været med i attentatet.

Det gør vi fuldstændig uden dommerkendelse, og alle i Danmark synes mig bekendt, at det er rimeligt og fornuftigt, at politiet har den mulighed.

Så kommer der her en anden mulighed, der kræver dommerkendelse, der kræver, at det skal være i forbindelse med meget personfarlig kriminalitet, hvor menneskers liv har været bragt i fare, før politiet overhovedet kan få dommerkendelsen. Det her er altså et langt, langt mindre indgreb end det, vi har tilladt uden dommerkendelse de sidste 50 år.

Jeg forstår simpelt hen ikke modstanderne. Og det er altså efter en dommerkendelse, og det er kun ved meget, meget alvorlig kriminalitet. Hvem er det, man holder med?

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (UP):

Inden hr. Helge Adam Møller får begået et attentat mod tidligere præsident Clinton, vil jeg gerne høre, om ikke hr. Helge Adam Møller er enig med mig i, at hvis der er nogle, der har planlagt et attentat, f.eks. mod en udenlandsk præsident, så er det som oftest folk, der har gennemtænkt tingene.

Det vil sige, at den mobiltelefon, de bruger til at kommunikere med, eksempelvis kan være registreret i udlandet, den kan være købt i en kiosk i Danmark på taletidskort uden at opgive navn, eller det kan være en satellitmobiltelefon.

Der er altså tre muligheder for at gå rundt med en mobiltelefon, som det her lovforslag ikke åbner op for man kan få efterforsket.

Jeg vil spørge hr. Helge Adam Møller: Hvad er så formålet, ud over at de 40.000 til 50.000 mennesker, der var på Gammel Torv, unødigt skulle efterforskes af politiet? For det vil jo være konsekvensen af hr. Helge Adam Møllers ønske, at de 40.000 til 50.000 mennesker, der befandt sig dernede og hørte hr. Clintons tale, blev efterforsket unødigt af politiet, mens de rigtige bagmænd kunne smide den mobiltelefon, de havde købt i en kiosk, i nærmeste skraldespand og rejse ud af landet uden at blive opdaget.

(Kort bemærkning).

Kristian Jensen (V):

Jeg ville bare høre, om hr. Helge Adam Møller er klar over, at med de kommende mobiltelefonet, de såkaldte UMTS-net, er telefonen altid på. Man har altid kontakt med en sendemast for at få de oplysninger, man har bedt om. Det kan være oplysninger om sportsresultater, oplysninger om nyheder, oplysninger om tilbud i Super-Brugsen nede på hjørnet. Dermed vil det være samtlige personer, der ikke bare har haft deres mobiltelefon tændt og snakket i den, men som

også bare har haft den tændt, haft den på UMTS-nettet, har modtaget SMS-beskeder, har modtaget reklamer og andet.

Dermed ville mængden af mennesker have været enorm, hvis det havde været Gammel Torv, man havde undersøgt under Clintons besøg eller Idrætsparken under Melodi Grand Prix'et.

Mener hr. Helge Adam Møller virkelig, at det er den enorme gruppe af mennesker, vi nu skal til at undersøge? Hvor har de været? Og hvad er det for et indgreb i menneskers personlige frihed til at bevæge sig frit uden overvågning, som den konservative folketingsgruppe lægger op til her? Er det overhovedet gennemtænkt?

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Ja, det er meget gennemtænkt. Og jeg vil godt sige til hr. Kim Behnke, at det er rigtigt, at der er nogle forbrydere, der er meget dygtige og meget professionelle. Men dansk retshistorie til dags dato og amerikansk, svensk og tysk retshistorie til dags dato fortæller, at utrolig mange forbrydere ikke tænker sig så godt om. Det er faktisk det store flertal.

Man kan jo bare tage den lille simple ting med fingeraftryk. Nu har enhver forbryder i hele verden de sidste 100 år vidst, at det ikke er særlig klogt at afsætte sine fingeraftryk på gerningsstedet, hvis man vil begå tyveri, eller hvis man vil myrde, eller hvis man vil stjæle. Alligevel er der dag efter dag efter dag folk, der afsætter deres egne fingeraftryk uden at tage handsker på.

Det er jo derfor, at politiet finder, at det her er egnet. Det er derfor, at man i en række tilfælde, indtil denne mulighed blev stoppet ved en højesteretskendelse for 3-4 år siden, har fanget ganske alvorligt kriminelle ved hjælp af denne her metode, og det er det, man gør den dag i dag i udlandet. Så det virker.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (UP):

Inden hr. Helge Adam Møller nu vikler sig for langt ind i svensk retshistorie og en påstand om, at kriminelle ikke er dygtige, så lad os tage et andet attentat mod en statsmand.

Hvis de kriminelle er så dumme, og hvis politimyndighederne er så dygtige, hvorfor har man så den dag i dag ikke opklaret mordet på Palme for nu at tage et eksempel fra svensk retshistorie?

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jamen vi er meget uenige med Det Konservative Folkeparti i denne her sag. Men jeg synes, at det skal stå lysende klart, hvori uenigheden består.

Det er jo ikke et godt eksempel, men et forkert eksempel, hr. Helge Adam Møller bruger, når han nævner fingeraftryk, i hvert fald i relation til Venstres holdninger. Med hensyn til fingeraftryk er der jo tale om, at det er en gerningsmand, der efterlader sit fingeraftryk.

Vi vil gerne have skærpede regler i retsplejeloven f.eks. i form af anonym vidneførsel osv., når det drejer sig om opklaring af forbrydelser, hvor der for længst er udpeget en mistænkt, og hvor der er rejst tiltale. Det er jo en helt anden sag. Der vil regeringen jo ikke være med. Regeringen vil ikke være med til at skærpe retsplejeloven, når der er tale om mistænkte og tiltalte.

Næ, det, man gør her, er, at man skærper reglerne, når det drejer sig om lovlydige borgere. Det er jo dér, skellet går, og vi vil ikke være med til det.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Kan fru Birthe Rønn Hornbech ikke lige bekræfte sin udtalelse for 10 minutter siden om, at fru Birthe Rønn Hornbech ville stemme for forslaget?

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Hvis jeg kunne have fået et flertal i Folketinget til at opdele dette lovforslag i to, så havde jeg gjort det, så havde vi gjort det. Hvis vi i Venstre havde kunnet stoppe dette lovforslag, så havde vi gjort det. Det kan vi ikke.

Vi er blevet stemt ned, og tilbage står så at tage stilling til en udvidelse af straffelovens område med hensyn til hæleri, og det er vi tilhængere af. Men vi kan høre, at der er brug for en større pædagogisk indsats over for flere partier her i Folketinget for at få drøftet disse ting nærmere. For det er et skred, at man i kriminalitetsbekæmpelsen med hjælp af den moderne teknologi åbenbart er parat til at rette efterforskningen, jeg havde nær sagt i højere grad mod lovlydige borgere end mod forbryderne. Det er dét, vi ikke kan være med til.

Formanden:

Så har jeg to, der har markeret som privatister. Det er hr. Kim Behnke først og derefter hr. Kristian Jensen.

Kim Behnke (UP):

Hr. Helge Adam Møller sagde, at dette fuldstændig er det samme som at tage fingeraftryk, og hr. Helge Adam Møller brugte eksemplet fra hr. Clintons besøg på Nytorv.

Hvis vi skal lave en sammenligning, så er sammenligningen den, at man efter et eventuelt attentat mod f.eks. en statsmand finder et våben med fingeraftryk på, og så tilbageholder man samtlige de 40.000-50.000 mennesker, der var der, og tager deres fingeraftryk for at se, hvilket af dem der matcher. Men det gør politiet jo ikke i dag, og det ville en dommer aldrig nogen sinde acceptere, men det er det, dette lovforslag åbner op for. Blot det, at man har været et sted, blot det, at man har haft en mobiltelefon i lommen, som har været tændt, er nok til, at der indledes en efterforskning.

Vi er så nogle, der allerede ved førstebehandling sagde: Jamen så giv dog de pågældende mennesker besked om, at der har været foretaget en efterforskning af dem. Svaret var: Nej, nej, for det er alt for dyrt og alt for kompliceret.

Man betaler gerne Tele Danmark 25.000 kr. for at kigge i edb-registrene, men de mennesker, der unødvendigt er blevet mistænkeliggjort og unødvendigt er blevet efterforsket, vil man ikke give besked om, at det har fundet sted, selv om det med moderne teknik og med såkaldte SMS-beskeder er den nemmeste ting i verden. For alle de telefonnumre, man har taget ud til efterforskning, har man jo liggende foran sig på en liste. Hvis man taster de telefonnumre ind og beder en computer om at sende en SMS-besked til de mennesker om, at politiet har foretaget en efterforskning, men at det i øvrigt ikke sker mere, så er de pågældende borgere underrettet om, at statsmagten har været inde og rode i deres arkiver, men foretager sig så i øvrigt ikke mere. Det koster ikke 25.000 kr., men det gør det at bede Tele Danmark om at lave en edb-registrering af aktiviteterne. Men det vil man ikke gøre, og hvorfor vil man ikke det?

Næ, for borgerne skal jo helst ikke opdage, at man rent faktisk går og efterforsker deres færden, for hvis borgerne og den danske befolkning opdager, at justitsministeren går rundt og kigger i deres telefonsamtaler, så ville borgerne jo rejse sig med et ramaskrig i en protest og sige: Aldrig

vil vi leve i sådan en politistat. Derfor tør man ikke fortælle borgerne, at man rent faktisk har efterforsket de pågældende.

Det er i den offentlige debat blevet hævdet, at det her kun skal bruges til de rigtig alvorlige sager. Det kan f.eks. være, når en flok kriminelle armenere, som i øvrigt ikke har noget at gøre i Danmark, skændes om, hvem der har retten til at begå sig med tyvekoster. Og under det skænderi kommer de til at skyde på hinanden oppe ved Rold Skov. Det er jo virkelig en grundig sag, som burde give politiet mulighed for at se, hvad deres mobiltelefoner i det område har udløst af samtaler.

Kan man så gøre det i dag med gældende lovgivning? Svaret er ja, for det gjorde politiet jo i opklaringen af den grove kriminelle handling, der fandt sted i Rold. Man gennemførte med gældende lovgivning en udskrift og fandt ud af via mobiltelefoner, at det var nogle, der retteligt burde have været i Sandholmlejrten bag lås og slå, som rendte rundt og skød på hinanden oppe i Rold. Det gjorde man med gældende lovgivning. Gældende lovgivning giver altså den mulighed. Så det, man har brug for, og som justitsministeren beder Folketinget om i dag, er helt unødvendigt for at kunne opklare disse kriminelle handlinger, særlig når vi tager hensyn til det, der nu ligger dokumenteret for os fra udvalgsarbejdet, nemlig at den intelligente kriminelle sagtens kan omgå denne lovgivning.

Man kan gå ned på nærmeste tankstation eller kiosk, købe en mobiltelefon uden at oplyse navn og adresse, og ikke som hr. Søren Søndergaard. Ja, man kan være endnu mere intelligent og tage et stjålet sygesikringsbevis med. Men man kan også bare gå ind og lægge 450 kr. på disken. Så får man en mobiltelefon med, tænder den med det samme, går ud og ringer til Brian og siger, at nu begår vi bankrøveriet. Når bankrøveriet er overstået, smider man mobiltelefonen i skralde-spanden. Og det bliver aldrig opklaret.

Eller man kunne gøre det, at man køber en satellittelefon, for der koster det ikke kun 25.000 kr. at få adgang til AT&T's satellittransmissioner osv., hvis de overhovedet vil give den adgang.

Så den intelligente kriminelle fanger man ikke, og det er ofte dem, der står bag de allerværste af de forbrydelser, vi har set på dansk jord. Man kommer til at fange nogle småforbrydere, og der lover man i lovforslagets bemærkninger, at det slet ikke er dem, man går efter. Det her lovforslag er helt og aldeles unødvendigt, og jeg skal derfor opfordre alle mine kolleger her i sa-

len til at tænke sig om en ekstra gang og stemme nej.

Kristian Jensen (V):

Vi står her i dag med et principielt og vigtigt forslag, som egentlig burde have været delt op i to, så vi kunne slippe for den her sammenblanding af forskellige interesser. Men afsnittet om øget adgang til mobilovervågning eller masteoplysninger rejser faktisk nogle store spørgsmål:

Hvor går grænserne for myndighedernes overvågning af borgere, både mistænkte og ikkemistænkte? Hvad betyder borgernes ret til frit at bevæge sig uden overvågning i forhold til de samme borgeres interesse i, at forbrydelser bliver opklaret? Hvilke perspektiver ligger der i mulighederne for overvågning som følge af øget brug af IT? Og ikke mindst: Hvilke muligheder har borgerne for at beskytte sig selv mod overvågning og ulovlig aflytning?

Det er store og vigtige spørgsmål, som overhovedet ikke er blevet taget alvorligt i forbindelse med det her forslag. I stedet for at benytte lejligheden til at dykke ned i problemstillingerne viser Justitsministeriets svar til Retsudvalget med al uønskelig tydelighed, at ministeren var sikker på at have et flertal hjemme og mere interesseret i at jappe loven igennem end i at bekymre sig om borgernes rettigheder.

Min holdning er krystalklar. Det her forslag er et indgreb i danske borgeres menneskeret til frit at kunne bevæge sig, uden at deres gøren og laden bliver registreret af staten.

For mig er det en grundlæggende menneskeret, at borgere, som hverken er anklaget eller mistænkt for forbrydelser, ikke skal risikere at blive afkrævet en forklaring på deres færden. Det skal være muligt at bevæge sig frit rundt, uden at myndighederne pludselig dukker op og stiller spørgsmål om, hvorfor man har været forbi Istedgade eller på Niels Lykkes Gade i Nørresundby.

Hvis vi gennemfører det her lovforslag, så tager vi endnu et skridt i retning af, at danskerne skal være klar til at redegøre for over for myndighederne, hvad de laver, og hvor de er. Det er et indgreb i danskernes frihed, som slet ikke står mål med de muligheder for opklaring af forbrydelser, lovforslaget har.

Og det er også det, som Forbrugerrådet klart ville give udtryk for i deres henvendelse til Retsudvalget, en henvendelse, som et flertal desværre ser ud til at blæse på i dag.

Sagen er jo den, at brugbarheden af masteoplysninger til noget som helst er utrolig tvivlsom. Et godt eksempel: Her er to ens mobiltelefoner. Lad os sige, at de tilhører Børge Bøllebank. De kan begge to sikre, at Børge Bøllebank kommer i kontakt med de mennesker, han vil. De har en god lyd, og de er lette at bære rundt på. Den her har Børge Bøllebanks SIM-kort og hans mobiltelefonnummer, og hvis han bruger den, kan politiet spore ham.

Den her mobiltelefon har præcis de samme muligheder som den første, men i den sidder et forudbetalt taletidskort, et såkaldt prepaid card, som ikke er registreret noget sted overhovedet, og det kunne som nævnt være købt på banegården, i Fona eller på en af landets benzinstationer.

Hvis Børge Bøllebank taler i den her telefon, så har hverken teleselskaberne, politiet eller justitsministeren nogen chance for at spore, hvor Børge er, når han taler i telefonen. Hvilken telefon tror medlemmerne helt ærligt, at Børge Bøllebank ville vælge at bruge, hvis han forud for en forbrydelse skulle tale med sin medgerningsmand?

Jeg håber ikke, at der er et flertal i Folketinget, der er så naive, at de tror, at han vælger den telefon, hvor politiet kan spore ham.

Et andet eksempel er, at hvis man står et sted, hvor den nærmeste sendemast er dækket af en bygning eller noget andet, der gør, at signalet er dårligt, ja, så vil telefonen skifte over og tage en anden sendemast. Og dermed er der huller i det, både med hensyn til hvem der er i nærheden af sendemasten, og også med hensyn til at man i oplysningerne får nogen med, som har befundet sig langt væk.

Et tredje eksempel: Hvis Børge Bøllebank bare låner sin kammerats telefon, og kammeraten samtidig har et klippefast alibi på tidspunktet for forbrydelsen, er oplysningerne fuldstændig ubrugelige.

Når alt kommer til alt er forslaget bygget sådan op, at det rammer lovlydige borgere, samtidig med at forbrydere har alle muligheder for at slippe uden om loven.

Jeg savner en klar holdning til udviklingen i myndighedernes overvågning. Jeg savner en klar holdning til grænserne for privatlivets fred. Jeg savner en klar holdning til, hvad der er det næste skridt i overvågning af borgerne. Hvad ønsker regeringen f.eks. at gøre, hvis det lykkes regeringen at indføre en roadpricing, hvor det i stedet for telefonerne er bilerne, man følger?

Det her er det første skridt på en glidebane, som kan ende med at bryde de basale frihedsrettigheder. Med præcis de samme argumenter, som tilhængerne bruger om det her forslag, kunne man sætte en chip i nakken af folk, og så kunne politiet hente de oplysninger, de havde brug for.

Hvilken betydning har det for borgerne, at de nu risikerer, at staten kontrollerer, hvor de har været på et givent tidspunkt? Hvilke ændringer vil det give i borgernes adfærdsmønstre? Spørgsmålene viser, at der ganske enkelt er behov for, at vi graver et spadestik dybere, end der er gjort forud for denne her lov.

Der er brug for en høring, hvor vi får mulighed for at diskutere, hvor grænserne for overvågning og aflytning af borgerne går. Jeg ville ønske, jeg tror endda, jeg vil sige, at jeg ville have forventet, at justitsministeren ville have taget et sådant initiativ. Det gjorde han desværre ikke.

På vegne af et stort mindretal i Venstre skal jeg meddele, at vi ikke kan stemme for det her forslag, da vi ikke vil acceptere det indgreb i borgernes frihed, det lægger op til.

Peter Skaarup (DF):

I Dansk Folkeparti har vi ligesom Venstre været med på det ændringsforslag, som desværre ikke blev vedtaget under andenbehandlingen. Vi synes også, at det her forslag burde være delt op, i hvert fald sådan, at de, der var modstandere af den del, som vi har debatteret meget her i dag, havde lejlighed til at stemme imod det, og så kunne de så stemme for det, de godt kunne lide. Det har været vores grundholdning.

Vi synes i øvrigt, det er en uskik, at regeringen gang på gang kommer med de her forslag, der blander pærer og bananer, som ikke har noget med hinanden at gøre. Det er irriterende gang på gang i Folketinget at se den slags forslag. Så der håber vi, at denne her debat kan være med til sammen med andre debatter at fortælle regeringen, at man skulle prøve at dele sine forslag mere op, så man ikke kommer med en bred vifte af ting, hvor vi altså efterfølgende har de her meget knudrede behandlinger i Folketinget.

Der har været sagt mange spændende ting her. Det virker også, som om vi har nogle IT-eksperter i Folketinget, der nærmest ved mere end samtlige landets eksperter på området. Det tror jeg man skal være varsom med. Det, vi har hæftet os ved i Dansk Folkeparti, er, at politiet har sagt, at man gerne vil have de her virkemidler,

de her ting, som er ekstra muligheder for politiet for at opklare alvorlige forbrydelser.

Om det lige vil kunne hjælpe Clinton eller Arafat, eller hvem der nu kan blive udsat for et attentat, stiller vi os nok også lidt tvivlende over for. Vi tror, at den her internationale terrorisme er så avanceret og så omfattende, at den vil kunne gøre hvad som helst i forhold til en overvågning af mobiltelefoner i Danmark. Der tror vi ikke rigtigt på, at det her forslag får nogen virkning.

Men når vi har sagt, at vi støtter forslaget, og det gør vi, så er det jo, fordi politiet selv har sagt, at de kan bruge det i nogle ekstraordinære situationer. Det kunne være en voldtægt eller en voldsforbrydelse og i det hele taget, hvor det kan være en fordel, at man går ud og undersøger: Hvem har været i det pågældende område på det pågældende tidspunkt? Og den del af det synes vi er fornuftig.

Men vi er også enige med dem, der siger, at den overvågning – og det kan for nogen være en unødigt overvågning, hvor der kan være utryghed – bør vi se på, forstået på den måde, at de mennesker, der så bliver overvåget, de, der bliver registreret, skal have at vide, at de i den pågældende periode blev overvåget og blev registreret.

Det tror vi på at man godt vil kunne organisere rent teknisk, hvis der er vilje til det. Det har der desværre ikke været fra regeringens side. Men vi håber så på, at det, der også er nævnt i betænkningen, er noget, man i fremtiden vil kigge på fra regeringens side, at det er noget, man rent faktisk gør.

Vi tror altså også på, at det er et ønske, der ikke bare deles af visse medlemmer herinde fra Venstres folketingsgruppe og nogle fra Enhedslisten, men at det er et ønske, der deles generelt i Folketinget, og at vi derfor kan rette til, hvis der er brug for det i fremtiden.

Så som sagt er vores grundholdning, at vi gerne havde set forslaget opdelt, vi havde gerne givet mulighed for, at de, der var modstandere af det her, fik lejlighed til at stemme imod. Nu kan de for norges vedkommende ikke rigtig stemme imod, synes de, fordi det er en del af noget, de synes er rigtig godt.

Så vores opfordring er altså, at regeringen lægger sig det her på sinde mere generelt, at man deler forslagene op, når der er så kraftig modstand mod enkeltpunkter, og at man i frem-

tiden overvejer, hvordan man kan sikre, at de borgere, der føler sig utrygge ved en overvågning, rent faktisk bliver informeret, hvis de bliver overvåget i en given situation.

Men konkluderende kan jeg sige, at vi godt vil være med til, at politiet får det her ekstra virkemiddel. Så kan vi på et senere tidspunkt vurdere, om det er et virkemiddel, der på et tidspunkt skal indskrænkes eller gøres anderledes, hvis der er brug for det.

Men vi siger ja til forslaget.

(Kort bemærkning).

Kristian Jensen (V):

Jeg vil gerne have lov at præcisere over for hr. Peter Skaarup, at jeg ikke føler mig klogere end landets IT-eksperter, men jeg har lyttet til dem. Jeg har lyttet til de beklagelser, der er kommet fra telekommunikationsindustrien over det her forslag. Jeg har lyttet til de beklagelser, der er kommet fra Forbrugerrådet over de indgreb mod forbrugernes rettigheder, der er i det her forslag. Jeg har lyttet til de klager, der er kommet fra borgerrettighedsgruppen Digital Rights, over at borgerrettighederne bliver krænket på det her punkt.

Så jeg føler, at jeg har lyttet til de stærke beklagelser, der har været. Og det får mig til at konkludere, at der er behov for at stemme nej til forslaget.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Som sagt var Dansk Folkeparti med på det ændringsforslag, Venstre, SF og Enhedslisten står for i Retsudvalget. Vi deler nogle af de bekymringer, som hr. Kristian Jensen nævner, men vi synes så til gengæld, at det skal være sådan, at hvis politiet vurderer, at her har vi en ekstra mulighed, der måske kunne opklare en voldtægtsforbrydelse eller to ekstra eller nogle voldsforbrydelser i det hele taget, så synes vi, at det er godt, at politiet får den mulighed i første omgang.

Men det er fuldstændig rigtigt, at det ikke er hundrede procent effektivt, og der findes telefoner, og der findes medier i det hele taget, som kan bruges af forbrydere, som ikke bliver registreret, som ikke bliver overvåget. Men det er et lille skridt i den rigtige retning for politiet, og derfor støtter vi det.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (UP):

Jeg vil opfordre hr. Peter Skaarup og Dansk Folkeparti til at læse forslaget, inden de om lidt stemmer.

Hvis hr. Peter Skaarup stemmer med en forventning om, at politiet skal bruge den her lov til at opklare voldtægtsforbrydelser og overfald, så tager hr. Peter Skaarup grueligt fejl. Det fremgår meget tydeligt af bemærkningerne til forslaget, at vi er oppe i en helt anden kaliber af forbrydelser, før denne her lov vil blive bragt i anvendelse.

Hvis justitsministeren vil bruge den her lov, hver gang der desværre bliver foretaget overfald i Danmark, synes jeg, at forslaget skal trækkes tilbage, for så er det falske forudsætninger i bemærkningerne.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Nu har hr. Kristian H. Jensen et par gange i sine bemærkninger nævnt, at han ikke kan acceptere, at mennesker bliver registreret i deres færden.

Så vil jeg råde hr. Kristian H. Jensen til at sælge ...

Formanden:

Det er hr. Kristian Jensen. Jeg tror ikke, at der er noget mellemnavn.

Helge Adam Møller (KF):

Undskyld.

Så vil jeg råde hr. Kristian Jensen til at sælge sine mobiltelefoner. For enhver dansker, der åbner sin mobiltelefon og taler i den, bliver øjeblikkelig registreret, ikke af politiet og ikke af staten, men af telefonselskabet. Det er jo baggrunden for de regninger, vi får tilsendt en gang i kvartalet. Altså hver eneste gang, man åbner den og taler i den, bliver man registreret, og så får man tilsendt en regning.

Så der er altså ikke tale om nogen ny form for registrering. Der er tale om, at politiet måske tre, fire, fem eller seks gange om året kan gå ind og bede telefonselskaberne, hvis dommeren siger ja til det efter nogle særlige, meget nøje regler, om at få udleveret de data, der allerede er registreret, for eventuelt at se, om der er nogle kendte kriminelle blandt de navne, der har været i nærheden af gerningsstedet, hvor et mord eller noget andet er begået.

Så der er ikke nogen som helst form for ny registrering. Vi bliver alle registreret af telefonsel-

skabet, hver eneste gang vi tænder for og taler i vores mobiltelefon. Sådan er det.

Formanden:

Jeg kan høre, at diskussion begynder at køre i ring, og derfor agter jeg meget snart at afslutte debatten, også af den grund, at vi har en meget lang dagsorden foran os.

Ønsker hr. Kristian Jensen en kort bemærkning?

(Kort bemærkning).

Kristian Jensen (V):

Jeg vil bare sige til hr. Helge Adam Møller, at i mit indlæg var der ikke et ord om ny registrering. Det var spørgsmålet om, at staten nu fik muligheden for at få oplysningerne.

Det er nemlig sådan, at hvis jeg er utilfreds med den måde, mit teleselskab håndterer mine oplysninger på, kan jeg vælge mig et nyt teleselskab. Men jeg kan desværre ikke vælge mig en ny stat. Ikke så længe jeg ønsker at være statsborger i Danmark i hvert fald.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg vil bare sige til hr. Kim Behnke og andre: I Dansk Folkeparti har vi tillid til, at når politiet kommer og siger, at de gerne vil have det her værktøj til at opklare alvorlige forbrydelser, så er det med god grund. Og så har vi her i Folketinget sådan set, medmindre det er nogle helt ekstreme situationer, kun én mulighed, og det er at give politiet de ekstra værktøjer, hvis vi skal opklare grov kriminalitet her i landet.

Så vi har tillid til politiet. Det kan jeg høre at der er nogle der ikke har herinde.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg vil gerne starte med at give en fuldstændig uforbeholden ros til ordføreren for Det Konservative Folkeparti i denne sag, hr. Helge Adam Møller, som fra første færd har kunnet bevare overblikket og ikke ladet sig rive med af de paranoide forestillinger, man gør sig i denne sag.

I det lovforslag, vi her behandler, L 194, er der en lille bestemmelse, der knytter sig til, hvad der var gældende ret i det her land indtil 1997, en bestemmelse, som politiet fik mulighed for at anvende af domstolene under den store rockerkrig i Danmark.

Da drabet i Kastrup Lufthavn havde fundet sted, var dét, at politiet via dommerkendelse fik adgang til at få en udskrift af, hvilke mobiltele-

foner der på drabstidspunktet i Kastrup Lufthavn havde været sat i forbindelse med en anden telefon, et meget vigtigt efterforskningsredskab for at få opklaret drabssagen i Kastrup Lufthavn.

Så sagde domstolene, efter at man havde givet retskendelse til udskrift af telefonselskabets oversigt, at det her bør have en klar hjemmel i retsplejeloven. Derfor bad regeringen det såkaldte Brydensholt-udvalg om at se på det og se på behovet for – efter domstolens kendelse – at have en klar hjemmel til at få denne her udvidede teleadgang til oplysninger fra mobilmaster.

Derfor har Brydensholt-udvalget behandlet det her; og det er altså med landsdommer Brydensholt som formand, med Dommerforeningen i Danmark repræsenteret, med Advokatrådet, med formanden for regeringens IT-sikkerhedsråd, professor Mads Bryde Andersen, som medlem. Alle anbefaler, at der kommer en klar hjemmel i retsplejeloven til, at politiet får en udvidet teleadgang i de her meget grove forbrydelser, dér, hvor der er tale om fare for menneskers liv og velfærd eller om betydelige samfundsmæssige interesser. Og hvad vil det typisk være for typer af kriminalitet? Ja, det er drabssager, og det er grove narkosager, det er altså kriminalitet, der har fundet sted. Og her er der et flertal i Folketinget, der siger: Når en kriminalitet har fundet sted i denne her kategori, hvor politiet i øvrigt kan få retskendelse til rumaflytning, skal man også kunne give politiet adgang til oplysninger, som teleselskaberne i forvejen har, nemlig udskrift af nogle telefonnumre, der har været brugt i nærheden af et gerningssted, fra en mobilmaster.

Jeg forstår simpelt hen ikke de ordførere, der siger, at det her giver mere overvågning. Det er jo oplysninger, teleselskaberne ligger inde med i dag. Hvem er det, man har mistanke til i denne her sag? Det er oplysninger, der i forvejen ligger i teleselskaberne.

Når der har fundet et drab sted, skal politiet så ikke kunne få de oplysninger, teleselskabet har? Har man ikke tillid til, at dansk politi kan opbevare de oplysninger, så længe man efterforsker en alvorlig forbrydelse? Har hr. Kristian Jensen ikke tillid til, at politiet kan rumme sådan nogle oplysninger, som i øvrigt skal destrueres, når efterforskningen er tilendebragt?

Jeg bliver altid så bekymret, når mennesker for at illustrere deres standpunkt skal lave show fra talerstolen, når man skal stå med flere mobil-

telefoner og give indtryk af noget helt andet, end det her lovforslag drejer sig om.

Det her er at klarificere, hvad der var gældende ret i Danmark indtil 1997. Så anbefalede Højesteret, at man fik en klar lovhjemmel. Der har siddet et udvalg, der kom i 1999 og anbefalede Folketinget det. Det er det, vi stemmer om, hverken mere eller mindre. Det er oplysninger, som teleselskaberne allerede har. Det er oplysninger, som skal videregives til politiet, når der har fundet en meget alvorlig kriminalitet sted.

Fru Birthe Rønn Hornbech spurgte, om det her ikke gav anledning til mere principielle overvejelser. Jo, de har også været repræsenteret så rigeligt i drøftelserne i Brydensholt-udvalget, hvor Dommerforeningen, Advokatrådet, sikkerhedseksperten, den fornemmeste professor, vi har i Danmark på det juridiske område, når det drejer sig om IT-sikkerhed, nemlig professor Mads Bryde Andersen, har siddet. Alle anbefaler Folketinget at vedtage dette lovforslag – altså også Advokatrådets repræsentanter i Brydensholt-udvalget.

Fru Birthe Rønn Hornbech sagde nogle meget vigtige ord under førstebehandlingen af det her lovforslag, nemlig at Venstre ikke ville lægge hindringer i vejen for politiets efterforskning af alvorlig forbrydelse. Jeg synes, det udsagn virker hult, hvis nu fru Birthe Rønn Hornbech stemmer imod, for det her er, alt andet lige, ét blandt flere efterforskningsredskaber, som politiet skal have, bør have, når der har fundet grove forbrydelser sted. Det er oplysninger, som ligger der i forvejen.

Fru Birthe Rønn Hornbech sagde, at regeringen ikke var optaget af at skabe retsplejebestemmelser, når det drejer sig om at gå efter gerningsmænd. Det har intet på sig. Under den nuværende regering er der gennemført ændringer af lovgivningen, der giver politiet bedre redskaber til ransagning, til beslaglæggelse, udvidet adgang til brud på meddelelshemmeligheden, når der er tale om alvorlige forbrydelser. Det mener regeringen også at politiet skal have i denne her sag. Det er til gengæld et meget afbalanceret forslag, der ikke bygger på nogen yderligere overvågning, men blot på, at politiet også får dette redskab, som man havde indtil 1997, i fremtiden. Nu skabes der klar retshjemmel.

Jeg er sikker på, at mange medlemmer her i Folketinget, også blandt dem, der nu har tænkt sig at stemme imod, meget ofte har lyttet – i forhold til deres retspolitiske opfattelse – til landsdommer Brydensholt, til professor Mads Bryde

Andersen osv. Det skulle man også have gjort i denne her sag.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (UP):

Det kan godt være, at man laver show, hvis ikke man har argumenter, men som jeg lyttede til justitsministeren, lød det, som om justitsministeren ikke selv havde nogle argumenter og derfor var nødt til at hænge sin hat på alle mulige andre menneskers udtalelser.

Justitsministeren siger, at politiet ikke gemmer de her lister osv., og når efterforskningen er forbi, bliver de destrueret. Ja, men politiet kan jo ved at skrive en ny check på 25.000 kr. få Tele Danmark til at lave en ny udskrift. Dataene ligger stadig væk og kan hentes mod betaling af 25.000 kr.

Så det, der er problemet, er, at der foretages en efterforskning af nogle borgere. Og når man sammenligner med alle mulige andre former for efterforskning, er det noget vrøvl, for hvis politiet tager nogle ned til afhøring eller afhører folk på gaden, hvis politiet foretager rumaflytninger, lokalekontrol osv., jamen så er borgeren opmærksom på, at der foregår en efterforskning. I det her tilfælde tør justitsministeren ikke fortælle borgerne, at man har efterforsket deres færden, for det er blevet afslået.

Men justitsministeren glemmer at fortælle, hvordan politiet i Thorsen-Trads-sagen kunne få adgang til disse data, og hvordan politiet i sagen om armenierne i Rold Skov kunne få adgang til de her data, uden at det her lovforslag var vedtaget.

(Kort bemærkning).

Kristian Jensen (V):

Jeg skal gerne indrømme, at mit show med de to forskellige mobiltelefoner var et forsøg på på en pædagogisk måde at forklare justitsministeren, hvor store huller der er i de oplysninger, som politiet vil få med denne her lovgivning, men hvor det samtidig vil gå ud over ganske almindelige, ikkemistænkte, uskyldige borgere.

Det, der er et kernepunkt for mig, er, at det, man gør med denne her lov, er, at man nu udvider overvågning af borgere til også at omfatte ikkemistænkte. Staten skal have oplysninger om, hvor ikkemistænkte borgere har befundet sig henne.

Og med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt jeg har tillid til politiets oplysninger, tror jeg, at justitsministeren, hvis han tænker sig godt om,

kan huske et par sager – jeg vil i hvert fald gerne minde justitsministeren om en enkelt – hvor politiet ikke har evnet at holde de oplysninger, de har fået, skjult for pressen i konkrete sager med store konsekvenser for personer. Jeg håber, at justitsministeren er klar over det, ellers skal jeg gerne ved en anden lejlighed minde justitsministeren om disse sager.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Justitsministeren sagde, at der ikke var tale om en yderligere overvågning i forhold til 1997.

Jeg vil godt bede justitsministeren om at oplyse, hvis han har tallene, hvor mange mobiltelefoner der var i 1997, og hvor mange mobiltelefoner der er i 2001.

For mit eget vedkommende havde jeg ikke nogen mobiltelefon, og ingen i min familie havde nogen mobiltelefon, i 1997. I dag har de fire medlemmer af husstanden en mobiltelefon hver. Det tror jeg er meget generelt for udviklingen, og derfor er dét, der måske før var en overvågning af en relativt begrænset gruppe, i dag en overvågning af stort set hele den danske befolkning og dermed også en overvågning af mange flere, som ikke er skyldige, som ikke har gjort noget, og vel at mærke uden at man bagefter vil meddele, at man har overvåget dem.

Så jo, der er tale om en dramatisk forøgelse af overvågningen siden 1997.

Formanden:

Fru Birthe Rønn Hornbech har ønsket ordet i anden omgang.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Justitsministeren begyndte at belære mig om, hvad jeg skulle stemme, og justitsministeren sagde noget om, hvis jeg nu stemte imod. Nu vil jeg godt sige til justitsministeren, at når man står på denne talerstol, forventer man sådan set, at ressortministeren hører efter, hvad man siger. Det må jeg så konstatere at justitsministeren ikke har gjort, og sådan er det jo desværre tit med denne regerings holdning til Folketinget.

Justitsministeren gav en redegørelse for forløbet af et udvalgsarbejde og for tidligere hjemmel og retspraksis, og det er jo en fuldkommen korrekt fremstilling af tingene. Domstolene har tidligere givet disse oplysninger i begrænset omfang, og alt andet lige er en lovfæstelse af praksis naturligvis altid en forbedring. Så langt er vi enige. Og så siger ministeren noget i retning af,

at det er det, debatten drejer sig om. Nej, det er ikke det, debatten drejer sig om.

For det første går lovforslaget efter vores opfattelse længere end nødvendigt; beskrivelserne er alt for diffuse. Derfor har vi sammen med SF stillet nogle konkrete ændringsforslag, som regeringen ikke har ønsket at diskutere, og som den bare har stemt ned.

Men diskussionen drejer sig for Venstre – og det gælder, hvad enten man stemmer for eller undlader eller stemmer imod – om noget utrolig principielt, som man åbenbart ikke kan få justitsministeren til at tage stilling til. Her drejer det sig om indgreb – hr. Søren Søndergaard har jo ret; folk har jo ikke én mobiltelefon hver, de har snarere to-tre mobiltelefoner hver – i lovlydige borgeres adfærd, lovlydige borgere, som ikke til daglig går og tænker på, om de har telefonen åben eller lukket, for de regner ikke med, at de senere skal stå til regnskab for, hvor de har været, mens forbryderne, som det også er sagt af flere ordførere, nok skal forstå at indrette sig. De ved godt, hvordan man skal gøre. Der er nævnt flere eksempler.

Det, det drejer sig om, er, at med den teknologi og med benyttelse af den til overvågning af lovlydige borgere sker der et kæmpe skred, og det er det skred, vi ønsker at få diskuteret. Det har ikke været muligt at få justitsministeren til at tage stilling til det. Man skriver i bemærkningerne, at det ikke er særlig indgribende. Men vi synes, det er indgribende, at enhver borger, der har en mobiltelefon åben, er under overvågning, hvor han er.

Det er det skel, vi ønsker at diskutere: Hvor går grænserne? Og det er altså ikke ligegyldigt, om et teleselskab har nogle oplysninger, eller om vi i loven skal skrive, at de skal videregives til offentlige myndigheder, hvor der ikke er skygge af mistanke mod den pågældende lovlydige borger.

Det er det, det drejer sig om, og derfor vil jeg godt spørge justitsministeren, når han nu ikke mener, det er et skred: Hvor langt vil justitsministeren gå? Og hvorfor kunne vi ikke i stedet for enes om, når nu justitsministeren pludselig er blevet så optaget af at hjælpe politiet og få opklaret forbrydelser, forslag, som Venstre og De Konservative har fremsat, med bedre efterforskning og anonyme vidner mod dem, der vitterlig er mistænkt og tiltalt, dér skærper reglerne?

Det er, som om justitsministeren er i færd med fuldkommen at ophæve skellet mellem mistænkte, tiltalte og dømte forbrydere på den ene

side og så de ganske lovlydige borgere, der bare færdes frit – eller de troede i hvert fald, at de færdes frit – på den anden side. Det er jo det skel, ministeren er ved at ophæve.

Retsplejeloven skal give politiet ret til indgreb, når det drejer sig om forbrydere, men hensigten helliger ikke altid midlet, hvis det skal gå ud over titusinder og atter titusinder. Det, der jo sker med dette lovforslag, når det bliver vedtaget, er, at retstilstanden for de lovlydige jo er forringet i forhold til den retspraksis, der var. At tænke sig, at man nu hiver borgernes ret til at få underretning om, hvad der foregår, ud af loven.

I forvejen er der jo en tendens til i al lovgivning, at naturligvis skal borgerne i hvert fald som minimum vide, hvad myndighederne gør med borgerne. Det fjerner justitsministeren helt fra lovforslaget. Men regeringen har sit flertal på plads.

Jeg stemmer for lovforslaget, fordi det indeholder nogle andre ting, som jeg er tilhænger af. Jeg har ikke kunnet få et flertal i Folketinget for Venstres ændringsforslag. Jeg synes, det er trist, at vi ikke kan få flertal, men det er endnu mere trist, at vi åbenbart ikke kan få en principiel diskussion, og den vil vi tage op igen ved først givne lejlighed.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Hr. Kim Behnke spurgte, hvordan politiet kunne få kendelse i Thorsen-Trads-sagen og i sagen omkring armenierne fra Rold Skov. Nu er jeg ked af, at hr. Svend Aage Jensby ikke er til stede, som jo kender armeniersagen fra Rold Skov bedre end jeg og andre i salen. Men jeg kan sige det sådan, at det fandt sted på det gældende grundlag, der er for almindelig dommerkendelse til teleoplysninger. Det er dér, hvor man har en konkret person eller en personkreds, som mistanken retter sig imod, og så får man kendelse lige netop til de personer af domstolen.

Her er der så tale om en anden type af sag, som efterforskes af politiet, drabssagen fra Kastrup Lufthavn. Man ved ikke, hvem der er gerningsmanden. Men man har en større gruppe, man har mistanke til. Så beder man om dommerkendelse til at få adgang til oplysninger fra den mobilmast, der står i Kastrup Lufthavn. Det fik man. Det var ganske mange telefonnumre.

Det eneste, man får, er en udskrift af de telefonnumre, der har været sat i forbindelse med en anden telefon på et givet tidspunkt inden for ½-1 time i forhold til drabstidspunktet. Det er, hvad politiet får – hverken mere eller mindre.

Man kunne forstå på fru Birthe Rønn Hornbechs indlæg, at politiet havde en generel adgang til at kunne følge folks færden. Det er ingenlunde tilfældet. Det er, når der har fundet en konkret, alvorlig kriminalitet sted, hvor man også har den stedfæstet. Og hvis der så er en mobilmast inden for en rimelig radius, kan det være et ganske vigtigt efterforskningsredskab, fordi de kriminelle jo ikke tænker på, hvilke redskaber politiet har for at efterforske kriminaliteten i gerningsøjeblikket.

Det viste drabssagen fra Kastrup Lufthavn. Rockerne tænkte ikke over, at politiet efterfølgende kunne få adgang til oplysninger om, at de havde brugt deres telefon ude i Kastrup Lufthavn. Det er det, denne her sag drejer sig om.

Til hr. Kristian Jensen, som siger, at det her ikke er noget universelt middel for politiet til at opklare alle typer af kriminalitet: Det har hr. Kristian Jensen til gengæld fuldstændig ret i. Det ved enhver, der beskæftiger sig med politiets arbejde og efterforskning. Der er ikke noget universalmiddel. Der er en række redskaber, ransagning, beslaglæggelse, brud på meddelelseshemmeligheden osv., men hvor man fra lovgivningsmagts side skærper kravet til grovheden af kriminaliteten og til bevissiden, når man skal have retskendelse, hvis der er tale om meget indgribende redskaber.

Og på trods af, at det her altså bare drejer sig om at få en udskrift af oplysninger, som teleselskabet i forvejen har, og at det eneste, politiet får, er de telefonnumre, der har været koblet på masten på det givne tidspunkt, så har vi valgt at stille det her meget stærke krav, at der altså skal være tale om kriminalitet, hvor der er fare for liv og førlighed eller tale om store samfundsmæssige interesser. Det er drabssager og grove narkosager. Det her skærpede krav gælder også, når politiet vil have en dommerkendelse til at få masteoplysninger.

Jeg er selvfølgelig glad for, vil jeg slutte med at sige, at fru Birthe Rønn Hornbech med sin indsigt i politiets behov vil stemme for lovforslaget. Det synes jeg er en rigtig beslutning, og det takker jeg selvfølgelig for.

Formanden:

Hr. Kim Behnke, og så tror jeg, vi kan gå til afstemning.

Kim Behnke (UP):

Jamen det var jo en ren tilståelse fra ministeren, modsat det, der er blevet sagt under debatten, som ministeren har rost bl.a. Det Konservative Folkeparti for, nemlig at hvis ikke politiet fik det her redskab, kunne man ikke opklare forbrydelserne.

Jo, det kan man. Den retstilstand, vi har i dag, var altså i stand til at opklare forbrydelsen, der fandt sted i Rold Skov. Den retstilstand, vi har i dag, var i stand til at give et afgørende bevis i Rasmus Trads og Thorsen-sagen, altså er gældende ret i stand til at give adgang til disse arkiver.

Hvad er det så, ministeren ønsker? Det meddelte ministeren så også. Jo, ministeren ønsker at efterforske i de tilfælde, hvor man ikke har nogen mistanke, men hvor man alligevel rører lidt i gryden og ser, om der dukker nogen op. Og det er dér, hvor det afgørende skred i retssikkerheden for borgerne kommer, nemlig at man går ud og efterforsker nogle borgere, blot fordi de har været på en lokalitet.

Tak for den meget præcise beskrivelse. Jeg håber, at efter den meget præcise beskrivelse vil selv fru Birthe Rønn Hornbech indse, at det kloge er at stemme nej.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 87 stemmer (S, V, KF, DF, CD, RV, KRF, Mogens Andreasen (UP) og Frank Dahlgaard (UP)) mod 24 (SF, EL, Kim Andersen (V), Gitte Lillelund Bech (V), Tove Fergo (V), Kristian Jensen (V), Ulrik Kragh (V), Erik Larsen (V), Pia Larsen (V), Jens Rohde (V), Karen Rønde (V), Kim Behnke (UP) og Thorkild B. Fransgaard (UP)); 6 (Mariann Fischer Boel (V), Inge Dahl-Sørensen (V), Jens Kirk (V), Gyda Kongsted (V), Christian Mejdahl (V) og Thor Pedersen (V)) stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Tredje behandling af lovforslag nr. L 207: Forslag til lov om ophævelse af lov om landvæsensretter og om ændring af forskellige love som følge af nedlæggelsen af landvæsensretterne. (Overførsel af landvæsensretternes sager til andre myndigheder).

Af justitsministeren (Frank Jensen).
(Fremsat 28/3 2001. Første behandling 18/4 2001. Betænkning 17/5 2001. Anden behandling 23/5 2001).

Formanden:

Dette punkt på dagsordenen er som allerede nævnt udgået.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Tredje behandling af lovforslag nr. L 208: Forslag til lov om ændring af lov om inkassovirksomhed. (Undtagelse af visse former for inkassovirksomhed fra lovens regler om autorisation og godkendelse af personale m.v.).

Af justitsministeren (Frank Jensen).
(Fremsat 28/3 2001. Første behandling 18/4 2001. Betænkning 10/5 2001. Anden behandling 23/5 2001).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 115 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Tredje behandling af lovforslag nr. L 161: Forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven. (Skærpelse af straffen for vold, voldtægt, uagtsomt manddrab og forsætlig farverfordelse, hørningsager m.v.).

Af Birthe Rønn Hornbech (V) og Helge Adam Møller (KF) m.fl.
(Fremsat 2/2 2001. Første behandling 22/3 2001. Betænkning 10/5 2001. Anden behandling 23/5 2001).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget forkastedes, idet 56 (V, KF, DF, CD, Mogens Andreasen (UP), Kim Behnke (UP), Frank Dahlggaard (UP) og Thorkild B. Frandsgaard (UP)) stemte for, 59 (S, SF, RV og EL) imod; 2 (KRF) stemte hverken for eller imod.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Tredje behandling af lovforslag nr. L 228: Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

Af justitsministeren (Frank Jensen).
(Fremsat 25/4 2001. Første behandling 3/5 2001. Betænkning 10/5 2001. Anden behandling 23/5 2001).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Poul Nødgaard (DF):

Det kan vel næppe forundre, at Dansk Folkeparti ønsker at knytte nogle kommentarer til den kendsgerning, at der nu for tredje gang i denne folketingsssamling skal stemmes om at gøre endnu 4.000 personer til danske statsborgere, således at vi i indværende folketingsår kommer op på at have givet statsborgerskab til omkring